

die presentacie vanden bisschop ghe-
gheuen. En also laet ic dat bliuen. en
wil scriuen vā heyndric vā lymborch
ende van europa die hertoginne vā
melanen.

Hoe heyndric van lymborch schiet
vā europa die hertoginne vā mela-
nen. en hoe se beurucht bleef vā heyn-
dric met kinde.

Dat. liij. capittel.

Den heyndric van lymborch
langhē tūt tot melanē geweest
hadde. ontrent drie ofte vier weken.
so pepndē hi. dat hi sijn sakē vorderē
moeste. en margrieten sijn suster gaē
soecken. En aldus ghinc hi daer euro-
pa was en sepde. schoon bloeme den
tijt is hier ic moet vertrecken. en soe-
ken mijn suster margrieten. die ons
ontdoelde inder iacht in die woestijn.
ghelūc ic v int landt wel vertrocken
hebbe. Doen dat europa die maecht
hoorde. so was si wter maten seer be-
druct en si sepde. o heyndric lief wil dy
mi ontuaren. ende ghi weet doch wel
dat ghi mi seer bedruct laet. want ick
beurucht ben met uwen kinde. suldy
mi dan noch ontuaren. Doen sepde
heyndric. o weerde bloeme ghi weet
wel. dat mijn vader mi ghesondē he-
uet om mijn suster margrietē te soe-
ken. en haer thuyt te brenghe. aldus
sijt pacientich en verduldich. en stellet
v herte te vreden. ic beloue v also ghe-
ringhe als ic mijn suster margarieta
gheuonden hebbe. so sal ick bi v comē
en v vertroosten nae mijnder macht
Daer was een alten grooten ducke
tusschen hem bepde. eer heyndric vā
haer schiet. ende aldus veet hy sijn-
der veerden ende liefste alleene. heyndric
rijdende lanc den weghe quam also

verre tot dat hi quam int landt vā ca-
laberen. Daer die graue vā pūlant
een verrader was. die die hertogine
van calaberen beteghen hadde. als
dat si haer mesdiaghē hadde met ha-
ren camerlinck. En dat was wt haer
en wt nūt. om dat hi sijnen wille van
haer niet en conste vercrighē. en also
verliede hi dese scandelike looghene
op haer. en haer camerlinck die wert
daer om verbrant. en dat tot sijnē on-
rechte. En die hertoghe vā calabere
die woude die hertoginne ooc doen
verbrandē conrechte in die stad tha-
boor in calaberen. heyndric vā lym-
borch die quā gherede voor die stad
vā thaboor. en hy vant daer staende
een ridder slaghende. en metten han-
den wuinghende. heyndric van lym-
borch die maechde den ridder. waer
om dat hi slagende was en waer om
dat hi so ruerich stont. Die ridder sei-
de o edel man. ic mach wel seer clage.
ic hebber rede toe. wāt daer is die her-
toghe vā calabere. die wilt moighen
verbrandē late sijn wif die hertogin-
ne. dat tāmer en schade is. Doen va-
ghede heyndric waer omte. waer heeft
si mēdaen. Doē sepde die ridder daer
is een verrader. en heyt die graue vā
pūlant. en die heeftse betegē met ha-
ren camerlinck. dat si haer mesdiaghē
heeft. en daer die camerlinck om ver-
brant is. die op die doot nā die hi daer
dede. dat hi noyt die vrouwe en beke-
de in oneerbacheden. en ic sach hem
daer op steruē. Als heyndric dat hoor-
de sepde hi. ist also gheboert dat is een
onrechtuerdelike sake. en seer deerlic
en onatuerlic. die hertogē en dort niet
wel dat hi sulchē sakē doet. en die ver-
raders ghelooft. ende ist also als ghy

Hoe Heyndric van Lymborch schiet van Europa, die hertoghinne van Melanen, ende hoese bevrucht bleef van Heyndrick met kinde.

Dat .LIIIJ. capittel.

Doen Heyndrick van Lymborch langhen tijt tot Melanen geweest hadde, ontrent drie ofte vier weken, so peynsde hi dat hi sijn saken vorderen moste ende Margrieten, sijn suster, gaen soecken. Ende aldus ghinc hi daer Europa was ende seyde: “Schoon bloeme, den tijt is hier. Ic moet vertrecken ende soecken mijn suster Margrieten, die ons ontdoelde inder jacht in die woestijn, ghelijc ic u int lancste wel vertrocken¹ hebbe.”

Doen dat Europa die maecht hoorde, so was si uuter maten seer bedruct, ende si seyde: “O, Heyndric lief, wildy mi ontvaren?² Ende ghi weet doch wel dat ghi mi seer bedruct laet, want ick bevrucht ben met uwen kinde? Suldy mi dan noch ontvaren?”

Doen seyde Heyndrick: “O, weerde bloeme, ghi weet wel dat mijn vader mi ghesonden hevet om mijn suster Margrieten te soecken ende haer thuyt te brengen. Aldus sijt pacientich ende verduldich ende stellet u herte te vreden! Ic belove u: Also gheringhe als ic mijn suster Margarieta ghevonden hebbe, so sal ick bi u comen ende u vertroosten nae mijnder macht.”

Daer was een alten grooten drucke tusschen hem beyden eer Heyndric van haer schiet, ende aldus reet hy sijnder veerden ende lietse alleene.

Heyndric rijdende lancx den weghe quam also [g3vb] verre tot dat hi quam int landt van Calaberen, daer die grave van Prijsant,³ een verrader, was, die die hertoghinne van Calaberen beteghen⁴ hadde als dat si haer mesdraghen hadde met haren camerlinck. Ende dat was uut haet ende uut nijt, om dat hi sinen wille⁵ van haer niet en conste

1. vertrocken: verteld

2. ontvaren: verlaten

3. Prijsant: verderop heet de graaf zélf Prijsant. Moisan vond een Saraceen Prissant de Valpenée in *Beuve de Hantone* (BH3).

4. beteghen: beschuldigd

5. sinen wille: (de graaf van) Prijsant beschuldigde de kamerheer van de hertogin van

vercrijghen, ende also versierde¹ hi dese scandelike looghene op haer. Ende haer camerlinck die wert daer om verbrant, ende dat tot sinen onrechte. Ende die hertoghe van Calaberen die woude die hertoghinne ooc doen verbranden tonrechte in die stadt Thaboor in Calaberen.

Heyndric van Lymborch die quam ghereden voor die stadt van Thaboor, ende hy vant daer staende een ridder claghende ende metten handen wringhende. Heyndric van Lymborch die vraechde den riddere waer om dat hi clagende was ende waer om dat hi so truerich stont.

Die ridder seide: “O, edel man, ic mach wel seer clagen. Ic hebber reden toe. Want daer is die hertoghe van Calaberen, die wilt morghen verbranden laten sijn wijf, die hertoginne, dat jammer ende schade is.”

Doen vraghede Heyndric: “Waer omme? Wat heeft si mesdaen?”

Doen seyde die ridder: “Daer is een verrader ende heyt die grave van Prijsant, ende die heeftse betegen met haren camerlinc, dat si haer mesdraghen heeft, ende daer die camerlinck om verbrant is, die op die doot² nam die hi daer dede, dat hi noyt die vrouwe en bekende in oneerbaerheden. Ende ic sach hem daer op sterven.”

Als Heyndric dat hoorde, seyde hi: “Ist also gheboert? Dat is een onrechtverdelike sake ende seer deerlijc³ ende onnatuerlic!⁴ Die hertoge en doet niet wel dat hi sulcken saken doet ende die verraders ghelooft. Ende ist also als ghy [g4ra] daer segt, ic sal die vrouwe, can ic, brenghen tot haerder groter onschult, jae, believet Gode van hemelrijcke!”

Doen seyde die ridder: “Condt ghi dat gedaan, so suldi een werc van caritaten⁵ doen!”

Ende dese ridder die leyde Heyndric van Lymborch met hem daer hy woonde, ende onthaelden⁶ seer eerliken⁷ tot dat den morghen aen quam.

Calabrië van wat hij zelf wil(de) doen: het bed met haar delen.

1. versierde: verzon

2. op die doot nam: zwoer bij zijn zieleheil

3. deerlijc: slecht

4. onnatuerlic: tegen Gods wil (contra naturam)

5. caritaten: menslievendheid, naastenliefde

6. onthaelden: ontving hem

7. seer eerliken: met alle egards

daer segt ic sal die vrouwe can ic bien ghen tot haerder groter onschult. iae belieuet gode vā hemelrijcke. Doen seide die ridder. conde ghi dat gedoen so suldi een werc van caritaten doen en dese ridder die seide heyndic van lymborch met hem daer hy woonde. en onthaelden seer eerlihe. tot dat de moighen aen quam.

Hoe die hertoghe vā calaberen die hertoghinne wilde doen verbranden ouermidts die valsche verraderie die die graue van priasant die verradere haer valscheijck ouer seide. en hoese heyndic vertrooste.

Dat. lv. capittel.

Den den moighen aenquam en den nacht ouerledē was. so quam die verrader die graue vā priasant aenden hertoghe en hi seide. siet here ghi doet onghelick. dat ghi so langhe sparende sijt. dat quade valsche wijf. Weert die blamacie ende die vilepnicheyt. die si u bewesen heeft met hare camerlinc. elckerlijc die sprekes v schande. dat ghijse so langhe laet leuen. die schandelose poppe Als dit die hertoghe hoorde. so wert sijn bloet verwemmt en hi seide. gaet wech en haelt se hier. en laet den hang man comen. en laetse verbrandē. Die graue was ghewillich daer toe. en hi dede die hertoghinne halen wt die geuangenisse. En als die hertoghinne quā bi de hertoghe so seide si. siet heere ic neme op die doot die ic sterue sal. dat ic der sake en dat mesdaet datmen my aenlept ontschuldich ben. Die hertoghe seide swijcht ic en wilder niet af horen. wāt die graue van priasant die heeft v beuonden in v oncerbaerheyt. daer ghi bedreeft v viloupe. Metten dat si de

se woorden hadde so quā heyndic vā lymborch bi den hertoghe. en hi grueten nae sijnder weerde Die hertoghe dancte hem der grueten. en hi vnaechde wat hi begheerde. Doē seide heyndic. heer hertoghe mach ic spreken bi ouloue. Die hertoghe seide. iae ghi behouden eere en eer. Doen seide heyndic van lymborch. heer hertoghe vā calaberen. ghi doet groot onghelijck uwer vrouwen der hertoghinne. wāt ghi befaemse met vilepninghe saken en ghy blameert v seluen. en dat is v grote schande dat ghi ghelooft eenen verrader. en wilt doosijn valsche aenbiengē. v schone wijf die hertoghinne dooden. Doen seide die hertoghinne. o lachen dat is waer. en om dat ich sinen wille niet en hebbe wille doe. en daer om heeft hi dese valscheyt op mi versiert. en mi beteghen met mijnen camerlinc. die daer om verbrant is. en dat onuerdijnt en sonder sijn schulde Doē seide die graue. du arghe theue ghi liechter aen. ic vant v te samē ligghen bi een int bedde. en dat ich meer sach. dat weet die hertoghe wel. alsoo ic hem gheseyt hebbe. Die hertoghinne seide. du valsche verrader dat is ghe loghen. en si sloech den graue dat hē noose en mōt blēde. wt groter desperacien en bangicheyt. om dat hijse alsoo deerlihe en sonder schulde belooch. Doē seide die graue. siet here om dat ic v die waerheyt geseit hebbe. en ont dat ic haer noch segge. daer o so naet se mi. dat mi noose en mont bloet. en het is een quade theue. laetse verbrāden. Daer op dat heyndic antwoorde en hi seide. ghi sijt een quaet rochij en ghi sijt een valsche verrader. en dat sal ic v doen liden in een crijt. ende ich

Hoe die hertoghe van Calaberen die hertogbinne wilde doen verbranden overmidts die valsche verraderie die die grave van Prijsant, die verradere, haer valschelijck over seyde, ¹ ende hoese Heyndric vertrooste.

Dat .IV. capittel.

Doen den morghen aen quam ende den nacht overleden was, so quam die verrader, die grave van Prijsant, aenden hertoghe, ende hi seyde: “Siet here, ghi doet onghelijc dat ghi so langhe sparende sijt dat quade, valsche wijf. Wreect die blamacie² ende die vileynicheyt die si u bewesen heeft met haren camerlinc! Elckerlijc die sprekes u schande dat ghijse so langhe laet leven, die schandelose poppe!”³

Als dit die hertoghe hoorde, so wert sijn bloet verwermt, ende hi seide: “Gaet wech ende haeltse hier ende laet den hangman⁴ comen ende laetse verbranden!”

Die grave was ghewillich daer toe, ende hi dede die hertoginne halen uut die gevanghenisse. Ende als die hertoginne quam bi den hertoghe, so seyde si: “Siet heere, ic neme op die doot die ic sterven sal, dat ic der saken ende dat mesdaet datmen my aen leyt, ontschuldich ben!”

Die hertoghe seide: “Swijcht! Ic en wilder niet af horen, want die grave van Prijsant die heeft u bevonden in u oneerbaerheyt, daer ghi bedreeft u vilonye.”⁵

Mettien dat si de-[g4rb]se woorden hadden, so quam Heyndric van Lymborch bi den hertoghe, ende hi grueten nae sijnder weerden. Die hertoghe dancte hem der grueten, ende hi vraechde wat hi begheerde.

Doen seide Heyndric: “Heer hertoghe, mach ic spreken bi orlove?”⁶

Die hertoghe seyde: “Jae ghi, behouden eere ende [weerde].”⁷

1. over seyde: aantegg

2. blamacie: schande

3. schandelose poppe: schandalige slet

4. hangman: beul

5. vilonye: schanddaad

6. bi orlove: vrijuit / met uw toestemming

7. Vorsterman 1516: eer — verbeterd op basis van vindplaatsen elders in deze roman.

Doen seide Heyndric van Lymborch: “Heer hertoghe van Calaberen, ghi doet groot onghelijck uwer vrouwen, der hertoginne, want ghi befaemse¹ met vileynnighe saken ende ghy blameert u selven. Ende dat is u grote schande dat ghi ghelooft eenen verrader, ende wilt door sijn valsch aen brengen² u schone wijf, die hertoginne, dooden.”

Doen seide die hertoginne: “O lacen, dat is waer! Ende om dat ick sinen wille niet en hebbe willen doen, ende daer om heeft hi dese valscheyt op mi versiert ende mi beteghen met mijnen camerlinc, die daer om verbrant is, ende dat onverdiend ende sonder sijn schulde.”

Doen seyde die grave: “Du arghe theve, ghi liechter aen! Ic vant u te samen ligghen bi een int bedde, ende dat ick meer sach dat weet die hertoghe wel, alsoo ic hem gheseit hebbe.”

Die hertoginne seyde: “Du valsche verrader, dat is gheloghen!”

Ende si sloech den grave dat hem noose ende mont bloede, uut groter desperacien ende bangicheyt, om dat hijse alsoo deerliken ende sonder schulde belooch.

Doen seyde die grave: “Siet here, om dat ic u die waerheyt geseit hebbe ende om dat ict haer noch³ segge, daer om so slaetse mi dat mi noose ende mont bloet. Ende het is een quade theve. Laetse verbranden!”

Daer op dat Heyndric antwoorde, ende hi seyde: “Ghi sijt een quaet cockijn,⁴ ende ghi sijt een valsch verrader! Ende dat sal ic u doen lijden⁵ in een crijt. Ende ick [g4va] biede u den hantschoe om dat ghi dese vrouwe valschelic belooghen hebt, ende dat sal ic u doen lijden eer dat den dach vergaet!”

Als dit die verrader, die grave, hoorde, seyde hi totten hertoge: “Hoe heere!? En soude ic u niet moghen waerschuwen ofte wat segghen, ic en soude daer omme moeten campen oft vechten? So ist u quaet wat te segghen. Ende voort mede,⁶ dese ridder die gaet al den dach op sijn vechten,⁷ ende so en doe ic niet.”

1. befaemse: beschuldigt haar

2. aen brengen: beschuldiging

3. noch: nogmaals

4. cockijn: bedrieger, oplichter

5. lijden: bekennen

6. Ende voort mede: Bovendien

7. gaet al den dach op sijn vechten: doet de hele dag niets anders dan vechten

Doen dat Heyndrick hoorde, so seyde hi: “Du valsche verrader, het sijn die ancxst vloyen die u bijten! Ende aldus, hertoghe, noch eens so eyssche ic den campe te doen teghen hem nae wapenen recht, oft ic segghe dat ghi u vrouwe ontslaet vanden aenlegghe¹ ende dattet die verrader al halen moet door sinen hals.”²

Als dat die hertoghe hoorde, so seyde hi totten grave: “Tsa, her grave, daer en is niet af.³ Ghy moet campen ende u selven verantwoorden nae camps recht, alsoot die ridder begheert heeft.”

Als dit die grave hoorde, so seyde hy totten hertoghe: “Ic wil gaerne campen ende aen verden den hantschoe, maer, hertoghe, ick bidde u om een bede.”

Die hertoghe vraechde hem: “Wat beden salt sijn? Laetse mi horen!”

Doen seyde die grave, die verrader: “Ick begheer twee jaer⁴ uut te stellen, ende dat ic binnen dier tijt mach leeren speelen metten swerde ende metter haetsen⁵ ende metter lancien ende metter corter dagghen⁶ om te weder staen mijn partije, want ic en can niet schermen als hi doet, want hi gaet op sijn vechten.”

Die hertoghe horende dese woorden ende reden seide: “Ick bens te vreden ende content.”

Heyndric dit horende, seide: “Heer hertoghe, ghi doet groot onrecht! Laet den verrader nu campen, [g4vb] want ten is niet anders dan den groten anxt diet hem doet.”

“Neen!”, seyde die grave. “Des hertoghen woort dat en mach niet lieghen. Ic houts mi aent consent vanden hertoghe, ende ic en wil niet eer vechten dan voor heden over twee jaer, alsoot ghesproken is.”

Doen seide die hertoghe: “Heer ridder, sijt te vreden, ende van heden over twee jaer so comt hier ende voldoet uwen campe. Ende mijn vrouwe, die hertoghinne, en sal binnen dier tijt gheen ghebreck hebben mer van als ghenoech, anders dan si ghevanghen sal bliven.

1. aenlegghe: aanklacht

2. al halen moet door sinen hals: zijn beschuldiging moet inslikken

3. daer en is niet af: daar is geen ontkomen aan

4. Verderop lijkt het om een termijn van één jaar te gaan, die uitloopt tot twee jaar.

5. haetse: (strijd)bijl

6. dagghe: dolk

Aldus siet dat ghy dan hier sijt, ofte sendet dan hier eenen die voor u vecht.”¹

Doen Heyndrick dat hoorde, so en was hi niet wel te vreden, ende hi seide: “Heer hertoghe, uwen wille die moet wel gheschien, mer dat en is gheen recht, want een van ons beiden mach daer en tusschen doot sijn. Niet te min, dat u belieft, dat moet wel sijn.”

Ende aldus so nam Heyndrick orlof, ende hi schiet van daer. Ende die hertoghe dede sijn vrouwe weder gevanghen legghen als te voren. Ende die verrader, die grave, was uuter maten seer blijde, om dat hy also ontslaghen was vanden campe, ende hi peynsde dat Heyndric van Lymborch niet weder om comen en soude. Mer hi ghinc hem selven stellen om te leeren schermen om dies wille watter hier nae af geboeren mochte. Mer hi was een valschaert ende een cockijn ende een bose verrader, ghelijc datmen daer noch veele vindende is in alle plaetsen ende hoecken van allen landen.

1. De lezer / luisteraar zal zich afvragen, waarom (de) graaf (van) Prijsant geen kampvechter in zijn plaats kan laten vechten.

biede v den hantschoe. om dat ghi dese
vrouwe v alschelic belooghen hebt
en dat sal ic v doen liden eer dat den
dach vergaet. Als dit die verrader die
graue hoorde. seide hi totten hertoghe
hoe heere. en soude ic v niet moghen
waerschuwen. ofte wat segghē. ic en
soude daer omme moeten campen oft
vechten. so ist v quaet wat te segghen
en voort mede. dese ridder die gaet al
den dach op sijn vechten. en so en doe
ic niet. Doen dat heyndich hoorde so
seide hi. du v alsche verrader. het sijn
die anckst vlopen die v bijtē. en aldus
hertoghe. noch cens so epstche ic den
campe te doen teghē hem nae wape
nen recht. oft ic segghe dat ghi v vrou
we ontslaet vande aenlegghe. en dat
tet die verrader al halen moet dooi si
nen hals. Als dat die hertoghe hoorde.
so seide hi totten graue. ifa hergraue
daer en is niet af. ghy moet campen.
en v selue verantwoorde nae camps
recht. alsoot die ridder begheert heeft
Als dit die graue hoorde. so seide hy
totten hertoghe. ic wil gaerne campē
en aen verden den hantschoe. maer
hertoghe ich bidde v om een bede. die
hertoghe v raechde hē. wat beden sal
sijn. laetse mi horen. Doen seide die
graue die verrader. ich begheer twee
iaer wt te stellen. en dat ic binnen dier
tijt mach leeren speelen mette swerde
en metter haerfen. en metter lancien.
en metter conter dagghen. om te we
der staen mijn partje. wāt ic en can
niet schermen als hi doet. wāt hi gaet
op sijn vechte. Die hertoghe hoende
dese woorden en reden seide. ich bens
te vrede en content. heyndic dit hoē
de seide. heer hertoghe ghi doet groot
onrecht. laet de verrader nu campen

wāt ten is niet anders dan den grote
anxt diet hē doet. Neen seide die gra
ue. des hertoghe woor dat en mach
niet lieghen. ic houts mi aent consent
vanden hertoghe. ende ic en wil niet
eer vechte. dā voor heden ouer twee
iaer alsoot ghesproken is. Doen seide
die hertoghe. heer ridder sijt te vrede.
en van heden ouer twee iaer so comt
hier en voldoet uwen campe. en mijn
vrouwe die hertoghinne en sal binne
dier tijt gheen ghebreck hebben. mer
van als ghenoech. anders dan si ghe
uanghen sal bliue. aldus siet dat ghy
dan hier sijt. ofte sendt dan hier eenē
die voor v vecht. Doen heyndich dat
hoorde so en was hi niet wel te vrede.
en hi seide. heer hertoghe uwen wille
die moet wel gheschien. mer dat en is
gheen recht. want een van ons beide
mach daer en tusschen doot sijn. niet
te min. dat v belieft dat moet wel sijn
En aldus so nam heyndich onlof. en
hi schiet van daer. en die hertoghe de
de sijn vrouwe weder getianghē leg
ghen als te voeren. en die verrader die
graue was wter mate seer blijde. om
dat hy also ontslaghen was vanden
campe. ende hi pepnde dat heyndic
van sijn borch niet weder om comen
en soude. mer hi ghinc hem seluen stel
len om te leeren schermē. om dies wil
le watter hier nae af geboeren moch
te. Mer hi was een vallschaert. en eē
rochijn. en een bose verrader. ghelijc
datmen daer noch veete vindende is
in alle plaerten en hoecken van allen
landen.

¶ Hoe heyndich van sijn borch aen
ruido quam. en hoe dat hy hē in ve
nus berch seide bi venus.

¶ Dat. lvi. capitel.

*Hoe Heyndrick van Lymborch aen Cupido quam, ende hoe dat
by hem in Venus Berch leyde bi Venus.*

Dat .LVI. capittel.

[h1ra] Als Heyndric ghesceyden was uut Calaberen, so quam hi ghereden aen een schone bosschage, ende daer vant hi jaghende eenen schonen, jonghen riddere, die Heyndric aen sprac ende seyde: “O, Heyndric van Limborch, sijt willecome in mijn warande.”¹

Als dit Heyndrick hoorde, so wert hi verwondert hoe hem die ridder kende ende sinen name noemde, want Heyndric hem noyt meer² en sach of gesien en hadde dan op die ure. Ende Heyndric vraechde hem wie dat hi was, ende hoe dat hi hiet.

Doen seide die jonghelinc: “Ic ben een jager die altoos jaecht, ende ic heete Cupido,³ ende mijn moeder is Venus die goddinne. Ende al die gheene die hem ghenere⁴ in noyaelder⁵ minnen ende in amoreusheden, die sijn onder ons bandoen.⁶ Ende ic ben een schieter der herten,⁷ edel ende onedel bejage[n]de met mij-[h1rb]nen honden om te brenghen inden strick van minnen.”

Doen seide Heyndric: “Ghi sijt van edelre complexien,⁸ dat hoor ick wel, mer waer leedy mi aldus henen?”

Doen seyde Cupido: “By mijnder moeder inden berch, ende daer moet ghi eenen tijt bliven.”

Ende met deser talen sijn si ghecomen inden berch, daer Venus Heyndric teghen⁹ quam. Ende si hieten¹⁰ feestelic willecome, ende si

1. warande: jachttuin

2. noyt meer: nooit eerder

3. De god Cupido van de bewerker wijkt nogal af van andere Cupido's in contemporaine teksten.

4. hem ghenere: zich overgeven aan

5. noyaelder: edele

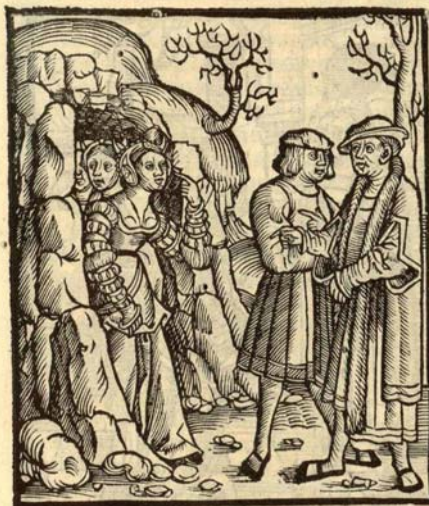
6. sijn onder ons bandoen: vallen onder ons gezag

7. herten: harten (en herten)

8. complexien: inborst

9. teghen: tegemoet

10. hieten: heette hem

Als hepnduc ghescepedē was wt
 een calaberē. so quā hi gheredē aen
 een schone boschage. en daer vant hi
 iaghende eenē schonē ionghē riddere
 die hepnduc aē sprac en seide. o hepn-
 duc vā timborch sijt willecome in mī
 warande. Als dit hepnduc hoorde so
 wert hi verwondert. hoe hē die ridder
 kende. en sinen name noemde. want
 hepnduc hē noyt meer en sach. of ge-
 sien en hadde dā op die vie. en hepn-
 duc vraechde hem wie dat hi was. en
 hoe dat hi hier. Doen seide die ionghe
 linc. ic ben een iager die altoos iaecht
 en ic heete cupido. en mīn moeder is
 venus die goddinne. en al die gheene
 die hē ghenere in noy aelder minnen
 en in amoreusshede die sijn onder ons
 bandoen. en ic bē een schieter der her-
 ten. edel en onedel beiageude met mī

nen hondē. om te brenghen
 indē strick vā minnē. Doen
 seide hepnduc. ghi sijt vā edel
 re cōplexien dat hoor ick wel.
 mer waer leedy mi aldus he-
 nen. Doen seide cupido. by
 mīder moeder inden berch.
 en daer moet ghi eenē tijt bli-
 uen. En met deser talen sijn
 si ghecomē indē berch. daer
 venus hepnduc reghen quā
 en si hietē feestelic willecome
 en si seide. comt hier in mīn
 sale. die vā clare karbonchel
 verlicht is. en daer suldy aen-
 sien die amouese gesichten.
 die een werelt verblidē sou-
 den van haerder wememen-
 der schoonheden. wāt eenen
 tijt lāc so moet ghi hier bliuē
 tot dat mē v noot sal hebben
 int lant vā grieken. en daer

ghi vinden sult v sulter margrieta. die
 welke begraffit is vā eenē iongelinc
 hetende bi namē erites. des grauen
 sone van athenen. en die ooc een ver-
 heper is vānt conincricke van arme-
 nien. ende desen moet ghy hper ver-
 wachten tot dat hi bi v comen sal. dat
 rouelingē wesen sal. Doen seide hepn-
 duc. wat v belieuet dat doe ic gaerne.
 mer ic heb beloofst eenē camp te doen
 binnē twee iaren. en dien moet ic vol
 doen. ofte ic soude meynedich sijn en
 verfworen. Doē seide cupido. sijt son-
 der sorghe. dē camp die sal wel gedaē
 sijn sonder v toe doe. en ghi wert ghe-
 quetē en daer vā ontslaghē. En noch
 meer hepnduc. int lant van grieken
 daer staet een roof sien en groper. dat
 ghi bescherme en behoede sult v andē
 onghelouighē. die dit roof sien sullen

h i

seyde: “Comt hier in mijn sale, die van claren karbonckel¹ verlicht is, ende daer suldy aen sien die amoruese gesichten,² die een werelt verblijden soudē van haerder uutmēder schoonheden, want eenen tijt lanc so moet ghi hier bliven tot datmen u noot sal hebben int lant van Griecken, ende daer ghi vinden sult u suster Margrieta, die welcke begrasijt³ is van eenen jongelinc, hetende bi namen Etsijtes, des graven sone van Athenen, ende die ooc een verbeyer is vant conincrijcke van Armenien. Ende desen moet ghy hyer verwachten tot dat hi bi u comen sal, dat cortelingen wesen sal.”

Doen seide Heyndric: “Wat u believet, dat doe ic gaerne. Mer ic heb beloofd eenen camp te doen binnen twee jaren, ende dien moet ic voldoen, ofte ic soude meyneedich sijn ende versworen.”

Doen seyde Cupido: “Sijt sonder sorghe! Den camp die sal wel gedaen sijn sonder u toe doen, ende ghi wert ghequeten⁴ ende daer van ontslaghen. Ende noch meer, Heyndric: Int lant van Griecken daer staet een roosken en[de] groyet, dat ghi beschermen ende behoeden sult vanden onghelovighen die dit roosken sullen [h1va] willen schandeleren ende bederven. Ende ghy met uwer hulpen sullet beschermen, ende in nae comende tijden plucken dit roosboomken met eeren ende met weerden, ende werden gheweldich keiser van Griecken.”

Als Heyndric dese woorden hoorde, so was hi seere verblijt ende dancte Venus ende Cupido der woorden die si so soeteliken spraken hem mede gaende.⁵ Ende als dit al gheprofiteert⁶ was, so ghinghen si dansen, hoveren⁷ ende goede chiere maken met Venus ende haer camerieren, daer si in groter vruechden waren ende in groter genoechten.

1. karbonckel: robijn — een edelsteen die in middeleeuwse teksten gebruikt werd als krachtige lichtbron.

2. amoruese gesichten: de stralende gezichten van de verliefden

3. begrasijt: in de gunst

4. ghequeten: vrijgesteld

5. hem mede gaende: terwijl zij met hem meeliepen

6. gheprofiteert: geprofeteerd, voorspeld

7. hoveren: zich (stevig) amuseren

Ende daer laet icse bliven ende wil scriven van Etsijtes vader ende moeder, ende hoe Margrieta Etsijtes ontboot bi haer te comen, also men noch wel horen sal.